

právo, by firma vyvíjející software musela mít velice jasná práva na prodej, distribuci i podporu softwaru a smlouva by se také musela zabývat jeho zlepšeními. Softwarová společnost zpravidla chce vlastnit všechna zlepšení softwaru, aby se během určité doby program nakonec transformoval do nového díla, které by potom nebylo předmětem licenční smlouvy s původním sponzorem.

Smlouvy na distribuci softwaru se zakládají na podobných principech jako zákaznické licence. Vlastník nebo původní poskytovatel licence softwaru propůjčí distributorovi právo udělovat licence v rámci určitého území či segmentu trhu. Potíž je v tom, jak poskytovat smlouvy týkající se podpory. Není neobvyklé, že tyto smlouvy poskytuje přímo původní poskytovatel licence. Software se stále větší měrou považuje za zboží a distribuční smlouvy mohou být vhodnými prostředky ke vstupu na nové trhy za předpokladu, že se ochrání duševní vlastnictví původního poskytovatele licence. Aby se to zajistilo, měl by původní poskytovatel licence stanovit podmínky, podle nichž se může poskytovat licence k softwaru koncovému zákazníkovi.

Poskytování softwarových licencí a ochrana softwaru jako autorského díla v minulém desetiletí prokázaly neuvěřitelnou tvárnost, neboť se adaptovaly na poskytování příbalových licencí, software zboží (*commodity software*), Internet, poskytování příklepových licencí a elektronické obchodování. I přes standardizaci určitých typů softwaru, zejména co se týče stolních aplikací, poradenství v této smluvní oblasti stále vyžaduje značnou právní kvalifikaci v praxi. Jedna z nevyhnutelných otázek, jež si musíme položit při vstupu do nového století, je, zda by měla trvat ochrana softwaru jako formy práva na duševní vlast-

## Vývoj soutěžního práva ES v letech 1999/2000: Přehled – III. část

(Pokračování z EMP 1–2/XI)

José Rivas a Fay Stroud

### 6. Posuzování kontroly fúzí

Počet spojení oznámených Komisi podle Nařízení o kontrole fúzí<sup>93)</sup> dosáhl v roce 1999 rekordní úrovně 292 notifikací a opětně se počet zvýšil v roce 2000 na

nictví. Nestalo se již díky snadnosti, s níž lze software zpřístupnit online digitálními prostředky, že software je natolik zbožím, že by se měl jednoduše prodávat jako produkt? Do softwaru lze začleňovat různé druhy technologické ochrany, které by zabránily neautorizovanému prodeji. Uvádí se, že postupné rozšiřování tradičních zákonů na ochranu autorských práv a používání licencí poskytuje nejúčinnější model pro distribuci softwaru. Především je jisté, že začlenění účinných technologických prostředků pro řízené užívání softwaru nepředstavuje v žádném případě bezpečné řešení. Jakmile se vyvine jakákoli metoda ochrany, ihned se objeví způsoby, jak se jí vyhnout. Dále se uvádí, že odstranění základního prvku ochrany počítačových programů jako děl v rámci autorského zákona by tvůrcům softwaru velice znesnadnilo ochranu a uplatňování jejich práv. To by se skutečně mohlo stát vážnou brzdou vývoje nových softwarových programů, z nichž by měli všichni užitek. To neznamená, že právo má být nehybné, ale že by se mělo vyvíjet na základních principech mezinárodní ochrany autorských práv, na nichž je založeno.

Zkušenosti uplynulých let 20. století nás naučily, že v softwarovém odvětví se nic nezastaví na příliš dlouhou dobu. Nové metodiky vytváření, distribuce a poskytování licencí k produktům v digitálním tvaru se budou neustále vyvíjet. Budou se měnit i technologie a na trhu vzniknou nové příležitosti. Právní řád a právní praxe budou mít neustále co dohánět. Přesto se na začátku 21. století zdá, že právní principy, které dosud poskytovaly základnu ochrany a využití softwaru, bude možné i nadále přizpůsobovat a aplikovat.

Překlad agentura Terminus Technicus  
Poprvé publikováno v IBLJ, Paříž, 2002, č. 11

345 notifikací. Komise zahájila 20 šetření druhého stupně v roce 1999 a dalších 17 v roce 2000. Z případů zahájených v rámci druhostupňového šetření byl vysloven jeden zákaz v roce 1999 a dva v roce 2000. Vysoký počet oznámení se týkal sektorů, jako jsou telekomunikace, chemický průmysl, ropa a finanční služby, kde pokračuje restrukturalizace trhu.

Snad nejvýznamnější vývoj byl zaznamenán u rozhodnutí Soudu prvního stupně (SPS) v případě *Gencor*<sup>94)</sup> z března 1999. Soud uvedl, že kolektivní dominantní postavení může vzniknout i pokud neexistuje strukturální spojení mezi stranami na daném trhu za předpokladu, že existují ekonomická spojení. Nařízení o spojování podniků může proto zakázat spojení vedoucí k vytvoření trhu charakterizovaného oligopolistickou vzájemnou závislostí. Ve stejném

rozsudku také SPS rozvedl povahu závazků umožňujících, aby spojení bylo považováno za slučitelné se společným trhem.

### 6.1. Posuzování dominance

Pokud jde o pojetí dominance, v roce 1999 a 2000 představovalo nejvýznamnější změnu rozvíjení doktríny „kolektivní dominance“, která byla přijata ESD v roce 1998 v případě *Kali+Salz*<sup>95)</sup> Zde ESD uvedl, že neutrální formulace v Nařízení o spojování podniků nebrání zakazu spojení, které by vytvořilo nebo posílilo kolektivní dominantní postavení. Navíc zřejmým účelem Nařízení o spojování podniků bylo zachovat nezkreslenou soutěžní strukturu trhů Společenství. Proto ESD usoudil, že je nezbytné, aby se Nařízení o spojování podniků používalo jak pro kolektivní tak dominantní postavení.

Důležitost tohoto rozhodnutí pro vývoj politiky kontroly spojování podniků se stala zřejmá v rozhodnutí *Airtours/First Choice*<sup>96)</sup> z roku 1999. Navrhované spojení se týkalo dvou konkurenčních provozovatelů krátkodobých zájezdů ve Spojeném království. Šetření Komise zjistilo, že 80 % trhu ovládaly čtyři vertikálně integrované společnosti a zbytek byl rozptýlen mezi malé soutěžitele. Navíc Komise odhalila ekonomická spojení, která by posílila vzájemnou závislost mezi čtyřmi hlavními soutěžiteli, což by snížilo „pravděpodobnost vzájemné silné soutěže“<sup>97)</sup> Komise došla k závěru, že přímý vliv spojení by vytvořil kolektivní dominantní postavení vedoucí k tomu, že soutěž malých soutěžitelů by ztratila význam. Rozhodnutí *Airtours* představovalo významný vývoj jurisprudence Komise o kolektivní dominanci. Ukázalo, že oligopol plynoucí ze spojení může být zakázán dokonce za situace, pokud nekontroluje celý relevantní trh.

Znovu měla doktrína kolektivní dominance klíčový význam při analýze Komise u spojení *Exxon/Mobil*<sup>98)</sup> Nejzajímavějším znakem analýzy Komise bylo zjištění, že relevantní trhy, přes relativně nízké úrovně koncentrace, vykazovaly všechny znaky typické pro trhy vedoucí k oligopolu. Komise usoudila, že v tomto ohledu by spojení vytvořilo nebo posílilo kolektivní dominantní postavení. Spojení bylo povoleno až na základě dohody účastníků zavázat se k vůbec nejrozsáhlejšímu rozdělení majetku v případě spojení v Evropské unii.

V *Danish Crown/Vertjyske Slagterier*<sup>99)</sup> Komise uvedla, že spojení by vedlo k vytvoření společného dominantního postavení na dánském trhu pro čerstvé vepřové maso prodávané v supermarketech. Komise povolila spojení až poté, co strany navrhly velký počet opatření reagujících na obavy Komise. Fúzijící strany souhlasily s prodejem deseti procent své kapacity, ukončením strukturálního spojení s jiným velkým soutěžitelem na dánském trhu a s uvolněním omezení

výhradních dodávek zemědělců, kteří mohli volně zásobovat jiná jatka.

V souvislosti s *EMI/Time Warner*<sup>100)</sup> Komise upozornila v Oznámení námitek, že spojení může vytvořit kolektivní dominantní postavení na trzích nahrávané hudby stejně jako jednotlivá dominantní postavení na národních trzích vydávání hudby, on-line hudby a softwaru. Dotčeným účastníkům se nepodařilo navrhnout opatření řešící tyto soutěžní obavy a nakonec se transakce vzdaly a stáhly oznámení o spojení.

Rozhodnutí *Airtours* také ukázalo, že na otevřených trzích se může vyskytnout paralelní chování, dokonce i za situace, že existuje několik soutěžitelů. Tato zjištění mohou být porovnána např. s analýzou Komise v *Price Waterhouse Coopers & Lybrand*<sup>101)</sup> Zde Komise uvedla, že není pravděpodobná existence kolektivní dominance zahrnující více než tři nebo čtyři soutěžitele z důvodu obtížnosti zjištění paralelního chování.

### 6.2. Dominance jednoho podniku

Nápadným znakem politiky kontroly spojování podniků v letech 1999 až 2000 byl počet notifikací, ve kterých se strany vzdaly plánu na spojení dříve, než Komise přijala formální rozhodnutí. Jeden den před tím, než Komise měla vydat formální rozhodnutí, byla stažena notifikace v *Ahlström/Kvaerner*<sup>102)</sup>. V *KLM/Martair*<sup>103)</sup> se fúzijící strany rozhodly vzdát spojení a stáhnout notifikaci, když Komise navrhla zakazující rozhodnutí. Nebyly schopny čelit soutěžním námitkám vzneseným během šetření.

V těchto případech zásahy Komise zabránily vytvoření nebo posílení dominantního postavení dokonce bez vydání rozhodnutí. V *Sprint/MCI World Com*<sup>104)</sup> učinila Komise dosud bezprecedentní opatření, když fúzijící strany stáhly svou notifikaci v předvečer formálního rozhodnutí Komise. Bez ohledu na stažení notifikace se Komise cítila „přinucena přijmout formální rozhodnutí, protože její šetření bylo ukončeno, a může souhlasit se zpětvzetím pouze pokud dohoda již není právně závazná“. Na základě tohoto rozhodnutí zpětvzetí notifikace nemusí nezbytně zabránit Komisi v následném vydání formálního rozhodnutí zakazujícího spojení.

### 6.3. Právní důsledky zjištění dominance

V *Coca-Cola v. Komise*<sup>105)</sup> podala Coca-Cola žalobu požadující zrušení zjištění dominantního postavení, které bylo obsaženo v rozhodnutí udělujícím povolení podle Nařízení o kontrole spojování podniků. SPS se zabýval právními účinky zjištění dominance Komisí. SPS uvedl, že zjištění dominantního postavení, dokonce i pokud v praxi ovlivňuje politiku a budoucí obchodní strategii dotčených podniků, nemá závazné

právní účinky. Stanovisko, že se jedná o dominantní postavení, se může měnit v čase pod vlivem některých měnících se tržních faktorů. Zjištění dominance je přesně stanovené k určitému časovému okamžiku a nemůže být automaticky použito u jakéhokoliv budoucího případu, když se mohly změnit okolnosti.

#### 6.4. Opravné prostředky

Nařízení o spojování podniků umožňuje účastníkům spojení předložit závazky k odstranění soutěžních námitok vznikajících při šetření trhu Komisí, aby tak spojení bylo slučitelné se společným trhem. Tyto závazky mohou být buď behaviorální (týkat se chování) nebo strukturální. Behaviorální závazky jsou navrženy za účelem změny způsobu, kterým účastníci jednají se soutěžiteli. Strukturální závazky řeší soutěžní obavy změnou struktury spojované jednotky, např. rozdělením.

V rozhodnutí *Gencor/Lonrho* Komise uvedla, že nemohla schválit navrženou fúzi pouze na základě samotných behaviorálních opatření. SPS odmítl toto tvrzení z důvodů, že Nařízení o spojování podniků nepřesňuje přípustné formy opatření navržených k řešení soutěžních problémů. Soud posoudil rozdíl mezi behaviorálními a strukturálními závazky jako „nevýznamný“. Závazky musí být prostě schopné vyloučit soutěžní obavy a zabránit vytvoření nebo posílení dominantního postavení. I přes toto rozhodnutí zůstávají strukturální změny preferovaným způsobem Komise při řešení soutěžních obav plynoucích ze spojení.

Komise také zahájila praxi odmítající akceptovat od účastníků navrhovaného spojení závazky na poslední chvíli. V *Airtours* Komise odmítla vzít v úvahu závazky, které byly sjednány bezprostředně před rozhodnutím Komise. Tyto závazky byly učiněny po vypršení tříměsíční lhůty během druhé fáze řízení. Komise usoudila, že neexistovaly výjimečné okolnosti, které by ji nutily přijmout tyto závazky. Navíc Komise uvedla, že neměla časový prostor, aby posoudila možné účinky závazků.

Naopak u spojení *Telia/Telenor*<sup>106)</sup> mezi dvěma telekomunikačními skupinami Komise uvážila, že existovaly výjimečné okolnosti pro povolení závazků přijatých po vypršení tříměsíční lhůty. V zásadním rozhodnutí, které bude mít významný vliv na budoucí fúze mezi telekomunikačními provozovateli, schválila Komise spojení až poté, co provozovatelé souhlasili s významnými závazky.

V *Bosch/Rextroth*<sup>107)</sup> se během čtyřměsíčního šetření Komise zjistilo, že spojené podniky by měly dominantní postavení na trhu pro hydraulické pístové pumpy. Bosch, aby odstranil obavy Komise, souhlasil s prodejem svého vlastního podniku na radiální pístové pumpy soutěžiteli. Šetření však prokázalo, že pro

obnovení účinné soutěže není prodej dostatečný: Komise se musela ujistit, že nabyvatel je silný soutěžitel, protože jinak by Bosch mohl začas získat zpět tržní podíly ztracené prodejem. Proto Komise trvala na tom, aby se spojení neuskutečnilo, dokud se nenajde vhodný kupec, což Bosche vedlo k velice rychlému předložení nabídky Moogu, silnému evropskému soutěžiteli. To bylo poprvé, co Komise uložila nalézt „přímého“ kupujícího pro odprodej ve spojení s regulačním schválením fúze.

#### 6.5. Globální trhy

Spojení spadají do působnosti Nařízení o spojování podniků za předpokladu, že účastníci splňují prahové hodnoty vyvolávající proces notifikace. Přístup Komise ke spojení zahrnujícím globální trhy je takový, že z povahy věci zahrnují společný trh. Tento přístup byl potvrzen SPS v případě *Gencor*, ve stanovisku týkajícím se extraterritoriální aplikace Nařízení o spojování podniků platí pro jakékoliv spojení s rozměrem Společenství. „Rozměr Společenství“ je určen hodnotami založenými na obratu prodeje v EU, nikoliv místem vzniku nebo působením účastníků. SPS shledal, že aplikace Nařízení o spojování podniků je z hlediska doktríny účinků v souladu s mezinárodním právem veřejným.

Rozhodnutí Komise v *MCI WorldCom/Sprint*<sup>108)</sup> zahrnovalo souběžně činnost Komise a Ministerstva spravedlnosti USA. Na rozdíl od dřívější spolupráce s americkým Ministerstvem spravedlnosti (Department of Justice, dále DoJ) ve věcech kontroly spojování,<sup>109)</sup> nevytvořil tento zákaz žádné napětí mezi soutěžními úřady EU a USA. DoJ vedl paralelní vyšetřování fúze a dal také najevo, že může zahájit soudní řízení, aby spojení zabránil.

#### 6.6. Kompetence Komise

Největší zpochybnění kompetence Komise u kontroly fúzí vzniklo v případě *BSCH/Champalimaud*.<sup>110)</sup> Portugalská republika se postavila proti spojení mezi španělskou bankou BSCH a Champalimaud, přední portugalskou finanční institucí. Nicméně spojení bylo schváleno Komisí podle Nařízení o spojování podniků. Komise na obranu před portugalskými opatřeními přijala 20. 7. 1999 rozhodnutí podle čl. 21 Nařízení o spojování podniků, který uděluje Komisi exkluzivní práva posuzovat spojení s rozměrem Společenství. Toto rozhodnutí požadovalo zrušení portugalského rozhodnutí odporujícího spojení a z toho plynoucích opatření.

Po portugalském odmítnutí a hrozbě konkurenční nabídky portugalskou bankou se Komise rozhodla zahájit zrychlené řízení o porušení pravidel. To bylo

ukončeno druhým rozhodnutím podle čl. 21 Nařízení o spojování podniků. Toto rozhodnutí také odmítlo portugalské tvrzení, že byly obhajovány legitimní národní zájmy ve smyslu čl. 21 Nařízení o spojování podniků. Za prvé portugalské úřady neoznámily takové zájmy Komisi a za druhé Portugalsko chránilo zájmy, které nemohly být považovány za legitimní podle soutěžního práva ES.

Portugalské úřady nakonec ustoupily. Případ je významným mezníkem v praxi kontroly fúzí Společenství, protože potvrzuje výlučnou kompetenci Komise při posuzování spojení s rozměrem Společenství. Navíc poslalo signál jak členským státům tak podnikatelům o záměru Komise obhájit svou kompetenci dokonce v reakci na tvrdý politický tlak.

#### 6.7. Pokuty za nesplnění notifikace a poskytnutí neúplných nebo nesprávných informací

Komise přijala několik rozhodnutí zdůrazňujících závažnost, se kterou posuzuje porušení procesních pravidel.

V *A. P. Møller*<sup>111)</sup> Komise uložila celkovou pokutu 219.000 eur za nesplnění povinnosti notifikace tří spojení podle Nařízení o spojování podniků. V rozhodnutí o pokutě však Komise vzala v úvahu několik polehčujících okolností. Za prvé v té době Møller nevěděl o požadavku notifikace fúze. Za druhé sám Møller uznal porušení před tím, než je Komise zjistila, a neexistoval žádný dopad na soutěž, protože všechna tři spojení byla následně schválena. Konečně, k porušení došlo předtím, než Komise přijala své první rozhodnutí o uložení pokuty za nesplnění povinnosti oznámit spojení.

Komise také přijala tři rozhodnutí ukládající pokuty za poskytnutí nesprávných nebo zavádějících informací v rámci procedury notifikace fúze.<sup>112)</sup> Tato rozhodnutí ukazují odhodlání Komise, aby společnosti účastníci se řízení o notifikaci fúze splnily své právní povinnosti a ty, které tak neučiní, „ať již úmyslně, nebo v důsledku nedostatečné pozornosti“, nemohou očekávat, že se v budoucnu vyhnou sankcím.

Komise šla dokonce ještě dále, když se rozhodla uložit Mitsubishi pokutu 50.000 eur a opakovanou pokutu činící celkem 900.000 eur za neposkytnutí informace týkající se společného podniku mezi Kvaerner a Ahlström. To je poprvé, co Komise použila své pravomoci k pokutování společnosti, která není jednou z notifikujících stran. Mitsubishi poskytla neúplné informace o svých relevantních aktivitách přes opakované žádosti Komise,

Nejdále však pokud jde o poskytnutí nesprávných informací šlo rozhodnutí, které vedlo ke zrušení rozhodnutí Komise podle čl. 6(3)(a) Nařízení o spojování podniků. V případě *Sanofi/Synthelabo*<sup>113)</sup> Komise schválila spojení rozhodnutím z 15. března 1999. Ná-

sledně se na základě připomínek třetí strany ukázalo, že rozhodnutí bylo založeno na nesprávných informacích. Proto Komise svůj souhlas odvolala a dotčené strany pokutovala.

#### 6.8. Telekomunikace, média a Internet

Komise šetřila několik spojení v oblasti telekomunikací a médií. Kromě toho v srpnu 2000 přijala své první schvalující rozhodnutí týkající se elektronického trhu ve věci Business to Business („B2B“).<sup>114)</sup> Tyto případy zdůrazňují obavy Komise týkající se přístupu třetích stran k nezbytným infrastrukturám nebo sítím a konkrétně její záměr důkladně kontrolovat vytvoření přístupu (*gate keepers*) k těmto zařízením. Všichni fúzující účastníci byli Komisí považováni za „hlavní“ soutěžitele v oblasti médií a Internetu. Konkrétně Komise vyjádřila své obavy, že vertikální integrace mezi poskytovateli (*content-provider*) a konečnými dodavateli může vytvořit uzavírací efekt, který omezuje přístup třetích stran k nezbytným vstupům.

V dubnu 2000 byla schválena fúze mezi Vodafone a Mannesmann<sup>115)</sup> s podmínkou, že Vodafone odprodá třetí největší společnost v oblasti mobilních telefonů ve Spojeném království. Kromě toho existoval po dobu tří let závazek poskytnout evropským provozovatelům přístup k integrované síti fúzující společnosti.

Po hloubkové analýze fúze *Worldcom MCI/Sprint*<sup>116)</sup> přijala Komise zakazující rozhodnutí z důvodů, že spojení by vedlo ke vzniku dominantního postavení na trhu vysokoúrovňového internetového propojení. MCI Worldcom je předním světovým poskytovatelem internetového propojení, hlavním konkurentem je Sprint. Podrobné šetření Komise odhalilo, že navrhované spojení by vedlo k úplné kontrole internetového propojení fúzujícím subjektem. Účastníci se pokusili Komisi uklidnit závazkem odprodat internetové podnikání Sprintu. Nebyli však schopni zaručit, že podnikání, kterého se zbavují, by se stalo životaschopným soutěžitelem bránícím fúzující společnosti ovládnout internetovou páteř. Komise závazek odmítla jako nedostatečný k zajištění soutěžních zájmů a spojení bylo zakázáno.

Naopak v *AOL/Time Warner*<sup>117)</sup> se účastníkům podařilo zajistit efektivního soutěžitele na dotčeném trhu. Fúze se uskutečnila mezi AOL, největším světovým poskytovatelem internetových služeb, a zábavní a mediální společností Time Warner. Fúze by vedla ke světově prvnímu integrovanému vertikálnímu internetovému poskytovateli obsahu Time Warner (hudba, filmy, zprávy) prostřednictvím distribuční sítě AOL. Konkrétním problémem spojení byla skutečnost, že AOL byl účastníkem dohody s jinou přední světovou hudební vydavatelskou skupinou, Bertelsmannem. Obavy týkající se soutěže byly vyřešeny tím, že se účastníci zavázali přerušit spojení s Bertelsman-

nem a nechat jej volně soutěžit s novým soutěžitelem. Komise byla přesvědčena, že tento závazek zajistí efektivního soutěžitele ve vztahu k nově spojovanému subjektu, a proto fúzi schválila.

Komise rovněž přijala závazky účastníků otevřít přístup k technologickému vývoji třetích stran. Ve *Vodafone/Vivendi/Canal+*<sup>118)</sup> Komise analyzovala navrhovaný společný podnik k rozvíjení a poskytování internetového portálu v Evropě poskytováním interaktivních služeb prostřednictvím různých platform, jako pevné a mobilní telefonní sítě, palm topy a televizní přístroje. Dotčení účastníci se zavázali poskytnout soutěžitelům stejný přístup k portálům a povolit zákazníkům nebo soutěžitelům nebo provozovatelům třetích stran jednat jménem zákazníků změnit portálové prostředí.

V červenci 2000 obdržela Komise notifikaci navrhované akvizice Vivendi a Seagramu, které působí v oblasti hudby a filmu prostřednictvím Universal group. Komise zjistila problémy uzavření trhu vznikající z integrace poskytování obsahu Universalu (hudba a filmy) a způsobu šíření Vivendi, tj. placené televize a internetového portálu. Jako podmínka schválení byl navržen souhrn závazků včetně rozdělení podílu Vivendi v britské placené televizní společnosti BskyB a závazek neposkytnout Canal+, placenému TV kanálu Vivendi, práva „prvního okna“ pokrývající více než 50 procent produkce a koprodukce Universalu, zajistit přístup k filmové produkci a koprodukci Universalu. Vzhledem k obavám týkajícím se vytvoření dominantního postavení na vznikajícím panevropském trhu pro portály a on-line hudbu nabídl Vivendi konkurenčním portálům přístup k obsahu on-line hudby Universalu po dobu pěti let.

Komise přijala své první formální rozhodnutí týkající se transakcí B2B v *My Aircraft.com*.<sup>119)</sup> E-trh má být provozován plně funkčním společným podnikem kontrolovaným jeho rodiči. Oba rodiče B2B byli aktivní ve výrobě a prodeji leteckých výrobků. B2B nabídla jednorázovou dodávku na zakázky leteckých součástí stejně jako dodávku řídicích funkcí pro všechny účastníky z leteckého oboru. Komise vzala v úvahu skutečnost, že v tomto sektoru existoval relativně vysoký počet B2B a že toto obchodní místo mělo pravděpodobně čelit silné soutěži z jiných trhů.

## 6.9. Legislativní změny

### 6.9.1. Zjednodušený postup

V červenci 2000 přijala Komise zjednodušený postup šetření fúzí, které nevznášejí soutěžní problémy.<sup>120)</sup> Cílem tohoto postupu je umožnit oddělení fúzí EK (*Merger Task Force*) soustředit se na složitější fúze vzhledem ke stále narůstajícímu pracovnímu zatížení. Notifikovaná transakce se schvaluje během jedno-

ho měsíce od data notifikace stručným rozhodnutím (*short form decision*). Zpráva o tomto rozhodnutí se publikuje v O.J. Zveřejněná verze rozhodnutí je dostupná po stanovenou dobu na Internetu. Stručná forma rozhodnutí obsahuje „informace o účastnících, povaze spojení a dotčených ekonomických odvětvích a prohlášení, že spojení je slučitelné se společným trhem, protože spadá do jedné nebo více kategorií obsažených v Oznámení s přesným určením této kategorie.“<sup>121)</sup> Existují tři kategorie spojení, které opravňují ke stručné formě schvalovacího rozhodnutí: první kategorie zahrnuje společné podniky, které nemají žádné, nebo zanedbatelné, aktuální nebo předvídatelné aktivity uvnitř EU. Obrat společného podniku musí být menší než 100 miliónů eur a hodnota podílu musí dosahovat méně než 100 miliónů na území EU; o druhou kategorii se jedná, pokud žádný z účastníků není zapojen v obchodních činnostech, týkajících se stejných výrobků na geografickém nebo ve výrobovém trhu v horizontále k výrobovému trhu, na němž působí jiný účastník spojení; zjednodušený postup se také uplatní, pokud jsou dva nebo více účastníků zapojeni v obchodních činnostech týkajících se stejného výrobku a geografického trhu nebo ve vertikálních trzích za předpokladu, že spojený tržní podíl těchto účastníků nepřesahuje 15 procent u horizontálních a 25 procent u vertikálních vztahů, tj. použije se na spojení, která nevedou k ovlivnění trhu.

Oznámení obsahuje velký počet záruk a výjimek. Např. pokud členský stát nebo třetí strana vyjádří zdůvodněné obavy týkající se transakce během příslušné lhůty, Komise přijme plně rozhodnutí (*full decision*). Navíc se Komise může kdykoliv vrátit k běžným vyšetřovacím postupům. Nicméně tento systém má zajistit rychlejší projednání spojení, která nezbuzují obavy z hlediska soutěžního práva.

### 6.9.2. Oznámení o opravných prostředcích

Komise přijala 21. prosince 2000 Oznámení o opravných prostředcích<sup>122)</sup> vztahující se i na řešení soutěžních problémů vyvolaných fúze a akvizicemi. Část II Oznámení stanoví obecné principy, podle kterých mohou být v přezkumném řízení podávány a projednávány opravné prostředky. Část III Oznámení uvádí hlavní druhy nápravných opatření přicházejících v úvahu u spojení, jako odprodej, ukončení výhradních dohod a licenční dohody poskytující přístup k infrastruktuře a technologii.

Část IV Oznámení vymezuje zvláštní požadavky pro podání opravných prostředků v první fázi, případně ve druhé fázi řízení. Pokud jde o ustanovení o odprodeji, Komise zdůrazňuje svou praxi v nedávných letech, že odprodávané činnosti musí sestávat z „životaschopné činnosti, která, pokud je prováděna vhod-

ným nabyvatelem, může efektivně soutěžit s fúzující jednotkou. Normálně je životaschopná činnost taková, která existuje a může fungovat na stálém samostatném základě.“ Také zdůrazňuje, že zavedení závazků odprodeje by mělo sestávat z jmenování osoby pověřené dohledem, zachování podílu nebo činností, které mají být odprodány a souhlasu Komise s eventuálním kupcem.

Konečně Oznámení rovněž zdůrazňuje důležitost respektování lhůt pro závazky dané přísným a právně závazným časovým rozvrhem Komise.

### 6.9.3. Další změny: Přezkoumání Nařízení o spojování podniků a prahových hodnot

Komise konstatovala ve Zprávě Radě ministrů, že mnoho fúzí s přeshraničními účinky nesplňuje prahové hodnoty v Nařízení o spojování podniků.<sup>123)</sup> Podání, na které se vztahuje více jurisdikcí, často vedou k větším nákladům a právní nejistotě. Po této Zprávě zahájila Komise rozsáhlý úkol zjišťování údajů s cílem shromáždit „nezpochybnitelná fakta“ o nákladech, délce a omezeních, které vícenásobná podání způsobují.

Přezkum není omezen na otázky prahových hodnot, ale týká se i jiných otázek, např. otázky informačního systému. Komise se snaží, aby závěry z tohoto šetření byly zahrnuty do dokumentu pro diskusi.

Komise rovněž navrhla přijetí dalšího Oznámení o vedlejších omezeních („*ancillary restraints*“) k doplnění již přijatých oznámení. Oznámení mohou být interpretována jako další projevy rozsáhlé reformy, která se uskutečňuje na všech úrovních soutěžní politiky. Zásadní důraz na tyto reformy je v souladu s celkovým důrazem Komise při kontrole případů spojování podniků. Navrhuje se, aby bylo umožněno oddělení fúzí EK (*Merger Task Force*) zaměřit své omezené zdroje na složité fúze, které mají důležité ekonomické důsledky pro evropské a globální trhy.

## 7. Modernizace a decentralizace soutěžní politiky

Soutěžní politika se musí rychle vyvíjet, aby se vypořádala s výzvami globální a stále se měnící ekonomiky. Soutěžní DG EK, raději než aby vyčkávalo, zahájilo rozsáhlé reformy nezbytné k regulování soutěžní politiky v nové éře rozšiřování Evropské Unie, která je součástí liberalizované globální ekonomie. Radikální návrhy Komise modernizovat a decentralizovat soutěžní politiku v Evropské Unii byly publikovány v roce 1999 v Bílé knize,<sup>124)</sup> jejíž obsah byl přijat v roce 2000 jako návrh Nařízení.<sup>125)</sup>

Návrh Nařízení navrhuje tři základní oblasti reformy, a to:

- odstranění systému notifikace a schvalování

všech případů. Cílem Komise je opětovně zaměřit svou energii na „stížnosti a řízení z vlastního podnětu, které vedou k rozhodnutí o zákazu, spíše než stanovovat co není zakázáno“;

- podílet se na úkolu prosazování soutěžního práva ES národními úřady a soudy. Reforma se odchýlí od dnešních soutěžních pravidel a poskytne národním úřadům a soudům kompetenci používat čl. 81(3) ES;
- posílení pravomocí Komise vyšetřovat a prosazovat, aby Komise měla možnost jednat účinněji, pokud vzniknou soutěžní problémy v konkrétním sektoru.

### 7.1. Zrušení notifikačního systému

Navrhované Nařízení způsobí zásadní převrat v regulaci soutěžní politiky v EU. Podle jeho ustanovení budou čl. 81(1), (2) a (3) ES přímo aplikovatelné. Povede k vytvoření „přímo aplikovatelného systému výjimek“. Notifikační systém bude zrušen. Vyprší všechny notifikace učiněné dříve podle Nařízení 17/62 a přestanou platit všechny výjimky dříve udělené podle čl. 81(3) ES. Navíc skončí osvobození všech souvisejících dohod od pokut. Namísto toho, za předpokladu přímé aplikovatelnosti ustanovení čl. 81 jako celku, budou muset společnosti provádět vlastní hodnocení pro posouzení, zda jsou jejich dohody slučitelné se soutěžní politikou.

### 7.2. Nový důraz: Regulace ex post

Navrhované Nařízení se zaměřuje na regulaci ex post. Závažné protisoutěžní dohody bude možné zpochybnit po jejich uzavření. Komise přesune svou pozornost na vyšetřování stížností a šetření případů z vlastního podnětu. Komise bude mít také pravomoc uložit účastníkům dohody závazky, které mohou obsahovat opatření strukturální povahy. Komise také bude mít pravomoc přijmout prozatímní opatření, která mohou trvat až jeden rok a být obnovena. Za účelem zvýšení možnosti regulace soutěžní politiky bude mít Komise také pravomoc přijímat blokové výjimky, aniž by byly potřebné zvláštní zmocňující předpisy. Tato opatření tvoří základ pro regulaci v novém důležitém ekonomickém prostředí.

### 7.3. Decentralizovaná aplikace soutěžní úpravy ES

Ačkoliv v současném systému mohou národní úřady a soudy přímo aplikovat čl. 81(1) a (2) ES, nemohou udělit výjimku podle čl. 81(3) ES, protože Komise má výlučnou kompetenci ve vztahu k čl. 81(3). Navrhované Nařízení odstraní tuto výlučnou kompetenci Evropské komise.

Členské státy, které tak ještě neučinily, budou po-

žádány, aby oprávnily své národní soudy a úřady aplikovat jak čl. 81 tak 82 ES v plném rozsahu. Navíc, pokud tvrzené porušení ohrozí obchod mezi členskými státy, národní soutěžní úřad musí aplikovat pouze soutěžní právo ES s vyloučením národních soutěžních zákonů.

Návrhy se proto velmi pečlivě zaměřují na roli národních úřadů, národních soudů a Komise. Návrhy se snaží zajistit vyvážený přístup při aplikaci soutěžních pravidel Komise a národními soutěžními úřady.

### 7.3.1. Národní soutěžní úřady

Navrhované Nařízení předvídá vznik společné „soutěžní sítě“. Členové soutěžní sítě budou těsně spolupracovat při uplatňování čl. 81 a 82 ES. Soutěžní síť poskytne fórum pro rozhodování, který úřad je nevhodnější k vyřešení konkrétního případu. Soutěžní síť bude také poskytovat infrastrukturu nezbytnou pro vzájemnou výměnu informací včetně důvěrných. Národní soutěžní úřady a Komise budou moci používat tyto databáze důvěrných informací „bez ohledu na protikladná národní ustanovení“.

Navrhované Nařízení klade zásadní důraz na vytvoření prostředí vzájemné důvěry mezi různými národními soutěžními úřady a Komisí. Během rozhodování Komise má být mimo využívání soutěžní sítě konzultován Poradní výbor pro restriktivní praktiky a dominantní postavení („Advisory Committee“), který může diskutovat o jakémkoliv případě v členském státě. Poradní výbor bude mít také právo publikovat stanovisko k návrhu rozhodnutí Komise a doporučit zveřejnění.

### 7.3.2. Národní soudy

Navrhované Nařízení kodifikuje v článku 15 existující povinnost Komise spolupracovat s národními soudy obsaženou v článku 10. Podle tohoto ustanovení navrhovaného Nařízení mají národní soudy právo požádat Komisi o informace, které má k dispozici, nebo o její názor na otázky týkající se aplikace soutěžních pravidel Společenství. Rovněž se předpokládá, že národní soudci budou poučeni o aplikaci soutěžních pravidel. Článek 15 také navrhuje svěřit Komisi a národním soutěžním úřadům pravomoc činit písemná nebo ústní podání národním soudům *ze své vlastní iniciativy*. Ačkoliv národní soudy nebudou zavázány držet se výslovného názoru Komise nebo národního soutěžního úřadu, musí vyvinout „veškeré úsilí“, aby se vyhnuly rozhodnutí, které je v konfliktu s jiným rozhodnutím přijatým Komisí. Národní soudy budou mít také uloženu povinnost předat Komisi kopie rozhodnutí aplikujících čl. 81 a 82 ES.

### 7.4. Vyšetřovací a vynucovací pravomoci

Navrhované Nařízení uděluje Komisi další pravomoci při vyšetřování a vynucování. Úředníci Komise budou oprávněni prohledat soukromé domy ředitelů nebo manažerů společnosti, pokud existuje důvodné podezření, že tam jsou drženy služební dokumenty. Tato pravomoc je však předmětem souhlasu národního soudu. Komise bude mít také pravomoc zapečetit skříně nebo kancelář a prošetřit jakýkoliv záznam bez ohledu na prostředek, na jakém je uložen. To se také vztahuje na korespondenci mezi společnostmi a jejich právním zástupcem, protože ta nespadá podle navrhovaného Nařízení do výjimky vztahující se na vztah mezi advokátem a klientem, která platí v současné době.

- 93) Nařízení Rady č. 4064/89 z 21. 12. 1989 o kontrole spojování podniků.
- 94) Příklad T-102/96, *Gencor Ltd. v. Commission*, [1999] ECR II-753.
- 95) Spojené případy C-68/94 a C-30/95, *France and Others v. Commission*, [1998] ECR I-1375, dále uváděno jako *Kali + Salz*.
- 96) Rozhodnutí Komise z 22. 9. 1999, *Airtours/First Choice*, č. IV/M.1524, O.J. 2000, L 093/1.
- 97) Zpráva Komise o soutěži z roku 1999.
- 98) Rozhodnutí Komise z 29. 9. 1999, *Exxon/Mobil* č. IV/M.1524.
- 99) Rozhodnutí Komise z 9. 3. 1999, *Danish Crown/Vestjyske Slagterier*, případ č. IV/M.1313, O.J. 1999, L 20/1.
- 100) Příklad stažen 5. 10. 2000, *Time Warner/EMI*, případ č. IV/M.1852.
- 101) Rozhodnutí Komise z 20. 5. 1998, *Price Waterhouse/Coopers & Lybrand*, případ č. IV/M.1016, O.J. 1999, L 50/27.
- 102) Příklad stažen 7. 9. 1999, *Ahlström/Kvaerner*, případ č. IV/M.1635.
- 103) Příklad stažen 25. 5. 1999, *KLM/Martinair*, případ č. IV/M.1328.
- 104) Rozhodnutí Komise z 28. 6. 2000, *Sprint/MCI World Com*, případ č. IV/M.1741.
- 105) Spojené případy T-125/97 a T-127/97, *The Coca Cola Company v. Commission*, rozhodnutí z 22. 3. 2000.
- 106) Rozhodnutí Komise z 13. 10. 1999, *Telia/Telenor*, případ č. IV/M.1439, O.J. 2001, L 040/01.
- 107) Rozhodnutí Komise z 4. 12. 2000, *Bosch/Rexroth*, případ č. COMP/M.2060.
- 108) Rozhodnutí Komise z 28. 6. 2000, *Sprint/MCI World Com*, případ č. IV/M.1741.
- 109) Zejména viz rozhodnutí Komise z 30. 7. 1997, *Boeing/McDonnell Douglas*, případ č. IV/M.877 O.J. 1997, L 336/16.
- 110) Rozhodnutí Komise z 11. 1. 2000, *BSCH/Champalimaud*, případ č. IV/M.1799.
- 111) Rozhodnutí Komise z 10. 2. 1999, *A. P. Møller*, případ č. IV/M.969, L 183/29.
- 112) Např. Deutsche Post byla pokutována 100.000 eur a KLM 40.000 eur.
- 113) Rozhodnutí Komise z 21. 4. 1999, *Sanofi/Synthelabo*, případ č. IV/M.1397 O.J.L. 93/54 a případ č. IV/1542.
- 114) Rozhodnutí Komise z 4. 8. 2000, *UTC/Honeywell/i2/My Aircraft.com*, případ č. COMP/M.1969.
- 115) Rozhodnutí Komise z 12. 4. 2000, *Mannesmann*, případ č. IV/M.1741.
- 116) Rozhodnutí Komise z 28. 6. 2000, *MCI Worldcom/Sprint*,

- případ IV(M.1741.
- 117) Rozhodnutí Komise z 11. 10. 2000, *Time Warner/AOL*, případ č. IV/M.1845.
- 118) Rozhodnutí Komise z 13. 10. 2000, *Vodafone/Vivendi/Canal+*, případ č. IV/JV48.
- 119) Rozhodnutí Komise z 4. 8. 2000, *UTC/Honeywell/i2/My Aircraft.com*, případ č. IV/M.1969.
- 120) Oznámení o zjednodušeném postupu pro zacházení s určitými spojeními (Notice on Simplified Procedure for Treatment of Certain Concentrations), O.J. 2000, C 217/32.
- 121) Tisková zpráva Komise IP/00/671.
- 122) Oznámení Komise o opravných prostředcích (Commission Notice on Remedies) přijaté podle Nařízení Rady č. 4064/89 a Nařízení Komise č. 447/89.

## Ochrana lidských práv podle Evropské úmluvy

JUDr. Naděžda Šišková, Ph.D., vedoucí Katedry mezinárodního a evropského práva Právnické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci

Příprava České republiky na rozšíření, změny její vnitřní struktury, prohloubení demokratizace a dalších integračních a konstitucionalizačních přeměn jsou spjaty s vyřešením určitých dílčích problémů. Jedním z nich je i otázka možného přistoupení ES k Úmluvě na ochranu lidských práv a základních svobod.

Laekenská deklarace<sup>1</sup> uvádí tuto otázku jako jeden z primárních úkolů nově zřízeného Konventu, který by měl připravit právní doporučení pro konání Mezivládní konference členských států ES/EU, jež definitivně rozhodne o nové podobě těchto supranacionálních těles.

Význam potencionálního přistoupení ES k tomuto mezinárodnímu instrumentu nemůže být správně pochopen bez odpovídající znalosti obsahu Úmluvy a působení jejího kontrolního mechanismu.

Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen Evropská úmluva, EÚLP, Konvence) spolu s některými dalšími instrumenty vypracovanými v rámci Rady Evropy vytváří **evropský regionální systém ochrany lidských práv**.

Na rozdíl od mechanismu ochrany základních práv na úrovni Unie, který, co se týče teritoriální působnosti, se vyznačuje subregionální dimenzí, v případě EÚLP se jedná opravdu o panevropský dosah a vskutku celoevropský regionální mechanismus. Signatáři Konvence jsou v současné době více než čtyři desítky evropských států, které jsou zároveň členy Rady Evropy, jelikož jednou ze základních podmínek členství v Radě Evropy byl podpis Evropské úmluvy (v oka-

- 123) Jde o podniky s celosvětovým obratem přes 5 bilionů eur a obratem na trhu Společenství přesahujícím 250 milionů eur u každé z přinejmenším dvou společností.
- 124) Bílá kniha o modernizaci pravidel implementujících čl. 85 a 86 Smlouvy o ES z 28. 4. 1999, O.J. 1999, C 132/1.
- 125) COM(2000) 582 final, 27. 9. 2000.

Poprvé publikováno v *Common Market Law Review* 38: 935-990, 2001  
© 2001 Kluwer Law International  
Přeložila JUDr. Soňa Matochová

mžiku vstupu do organizace) a její ratifikace (zásadně ne později než rok poté)<sup>2</sup>.

Ačkoliv všechny členské státy Společenství podepsaly a ratifikovaly Úmluvu (totéž platí i o kandidátských zemích), samotná ES z formálního hlediska nejsou jejími stranami.

Pokud se podíváme z temporálního hlediska, můžeme konstatovat, že uvedený systém je zároveň nejstarším regionálním mechanismem ochrany lidských práv na evropském kontinentě.

Avšak zásluhou vypracovaného systému je to, že není rigidní, ale naopak rozvíjejícím se celkem, který je stále doplňován novými instrumenty, stejně tak jako obohacován soudní praxí. Proto je tento systém zároveň i nejpropracovanější regionální soustavou lidskoprávní povahy současnosti.

### 1. Geneze Úmluvy

Evropská úmluva byla podepsána členy Rady Evropy v Římě dne 4. listopadu 1950, vstoupila v platnost dne 3. září 1953.

Konvence tvoří základní instrument a hlavní pilíř soustavy, jež byla vytvořena za účelem ochrany lidských práv na úrovni Rady Evropy.

Dále uvidíme, že je i významným nástrojem ovlivňujícím rozvoj základních práv v rámci ES/EU.

Od okamžiku sjednání byla Evropská úmluva postupně doplňována, a to formou přijetí dvanácti Protokolů, které jednak rozšířily katalog chráněných práv a jednak zdokonalily procedurální aspekty jejich ochrany. Jinými slovy protokoly posílily jak hmotněprávní fundament, tak i procesní základy Konvence.

Protokol č. 1, jenž funguje jako dodatkový protokol k Úmluvě, byl podepsán 20. března 1952 v Paříži. Tento modifikující dokument zavedl jako doplnění k původnímu katalogu lidských práv chráněných Konvencí také ochranu vlastnictví (čl. 1), právo na vzdělání (čl. 2), právo na svobodné volby (čl. 3).

Protokol č. 4 sjednaný dne 16. září 1963 ve Štras-